

ประมวลรายวิชา โภชนบำบัด

1. รหัส	151735
2. จำนวนหน่วยกิต	3(3-0)
3. ชื่อวิชา	โภชนบำบัด (Nutritional Therapy)
4. ภาควิชาที่รับผิดชอบ	ภาควิชาเภสัชกรรมปฏิบัติ
5. สถานภาพรายวิชา	วิชาเลือก
6. รายวิชาบังคับก่อน	Pharmacotherapy

7. คำอธิบายรายวิชา การป้องกัน บำบัดโรค และฟื้นฟูสุขภาพ โดยใช้หลักโภชนาการ อาหารเสริมและอาหารที่ใช้เป็นยา การประมวลหลักโภชนาการเข้าในแผนการรักษา เน้นข้อบ่งชี้ ข้อห้ามใช้ และอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้

Course Description Nutrition in the prevention of, treatment of and rehabilitation from diseases. Food supplements and nutraceuticals. Incorporation of nutrition principles into patient care plan. Emphasis on indications, contraindications and adverse events.

8. วัตถุประสงค์รายวิชา

8.1 ผู้เรียนเข้าใจหลักการพื้นฐานของการป้องกัน การบำบัด และฟื้นฟูสุขภาพ โดยใช้หลักโภชนาการ อาหารเสริมและอาหารที่ใช้เป็นยา

8.2 ผู้เรียนสามารถที่จะประมวลหลักโภชนาการเข้าในแผนการรักษา เน้นข้อบ่งชี้ ข้อห้ามใช้ และอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา

9. การประเมินผล

เกณฑ์การวัดผล แบ่งเป็นสัดส่วนคะแนน ดังนี้

สอบกลางภาค	45%
สอบปลายภาค	45%
งานที่มอบหมาย	5%
การนำเสนอกรณีศึกษา	5%

เกณฑ์การประเมินผล ตัดสินคะแนนแบบอิงเกณฑ์ต่อไปนี้

คะแนนที่ได้รับ	ระดับผลการเรียน
>80%	A
75.0-79.9%	B+
70.0-74.9%	B
65.0-69.9%	C+
60.0-64.9%	C
55.0-59.9%	D+
50.0-54.9%	D
<50%	F

10. เอกสารอ้างอิง เป็นไปตามที่อาจารย์ผู้สอนกำหนด

11. อาจารย์ผู้ประสานงาน อ. ศุภวรรณ พงศ์พัฒน์วุฒิ

12. สถานที่เรียน

เภสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ สุขุมวิท 38 กทม.

13. เนื้อหารายวิชา

ลำดับ ที่	หัวข้อที่สอน	จำนวน ชั่วโมง	เนื้อหาที่สอน
1, 3	บทนำ : ทฤษฎีโภชนาการ ชีวเคมี Micro-Nutrient ชีวเคมี Macro-Nutrient	6	<ul style="list-style-type: none"> - ความจำเป็นของสารอาหารต่อร่างกาย - ข้อกำหนดของพลังงานและสารอาหารที่ควรได้รับประจำวัน - ชีวเคมีและ เมตาบอลิซึมของสารอาหาร
2	การประเมินสถานะโภชนาการ และ nutritional diseases	3	<ul style="list-style-type: none"> - การประเมินภาวะโภชนาการทางตรงและทางอ้อม - การคำนวณปริมาณสารอาหารและพลังงานที่ผู้ป่วยแต่ละรายต้องการ - โรคขาดสารอาหารและสภาวะพร่องทางโภชนาการ
4	หลักการโภชนบำบัดใน โรงพยาบาลและร้านขายยา	3	<ul style="list-style-type: none"> - บทบาทของเภสัชกรใน nutritional support team - ประเภทของอาหารสำหรับผู้ป่วยในโรงพยาบาล รวมทั้งข้อบ่งใช้ ข้อควรระวัง และข้อห้ามใช้ รวมทั้งข้อเด่น/ข้อด้อยของผลิตภัณฑ์ทางการค้า ในเชิงเปรียบเทียบ เช่น อาหารธรรมดา อาหารเบาๆ อาหารอ่อน อาหารเหลว อาหารกากน้อย enteral nutrition และ parenteral nutrition
5,6	โภชนบำบัดในกลุ่มอาการโรค เรื้อรังที่พบบ่อย : ผู้ป่วย ความดัน เบาหวาน และหัวใจ และหลอดเลือด	9	<ul style="list-style-type: none"> - สภาวะการขาดสารอาหารที่เกิดจากโรคและยาที่ใช้รักษาโรค - สารอาหารที่จำเป็นต้องให้เพิ่มเมื่อเป็นโรคหรือได้รับยาดังกล่าว - การเลือกสูตรอาหาร enteral nutrition และ parenteral nutrition ให้เหมาะสมกับโรค - การเกิดปฏิกิริยาระหว่างสูตรอาหารกับยาที่ให้ในโรคดังกล่าว - การเฝ้าติดตามและการประเมินผล
7	Nutrition in optimal health I, II	6	<ul style="list-style-type: none"> - บทบาทของเภสัชกรในการให้ nutritional support ในร้านยา - ประเภทของสารอาหารสำหรับการสร้างเสริมสุขภาพ รวมทั้งข้อบ่งใช้ ข้อควรระวัง และข้อห้ามใช้ รวมทั้งข้อเด่น/ข้อด้อยของผลิตภัณฑ์ทางการค้าในเชิงเปรียบเทียบ เช่น ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร วิตามิน และเกลือแร่

8	โภชนาการและการออกกำลังกาย โภชนาการสำหรับสตรีมีครรภ์และสตรีให้นมบุตร	1.5 1.5	<ul style="list-style-type: none"> - การเลือกสารอาหารให้เหมาะสมกับการออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬา - ปัญหาโภชนาการสำหรับสตรีมีครรภ์และสตรีให้นมบุตร - สารอาหารที่จำเป็นสำหรับสตรีมีครรภ์และสตรีให้นมบุตร - โภชนาบำบัดสำหรับผู้ป่วยที่เป็นสตรีมีครรภ์และสตรีให้นมบุตร - -
9	หลักโภชนาการแพทย์ทางเลือก	3	<ul style="list-style-type: none"> - แนวทางการประเมินภาวะโภชนาการแพทย์ทางเลือก - อาหารและคุณค่าสารอาหารแพทย์ทางเลือก - ปัญหาโภชนาการและข้อควรระวังในอาหารแพทย์ทางเลือก
10	โภชนาบำบัดสำหรับผู้ป่วยโรคอ้วน	3	<ul style="list-style-type: none"> - ความหมาย - การคำนวณ body fat และ lipid profile (method of assessment) - ปัญหาของภาวะโรคอ้วน - ชนิดของอาหารของผู้ป่วยโรคอ้วน - การให้คำแนะนำการจัดอาหารสำหรับผู้ป่วยโรคอ้วนในชีวิตประจำวัน -
11	โภชนาบำบัดในกลุ่มอาการโรคเรื้อรังที่พบบ่อย : ในผู้ป่วยโรคตับ ตับอ่อน ไต และผู้ป่วยมะเร็ง	3	<ul style="list-style-type: none"> - สภาวะการขาดสารอาหารที่เกิดจากโรคและยาที่ใช้รักษาโรค - สารอาหารที่จำเป็นต้องให้เพิ่มเมื่อเป็นโรคหรือได้รับยาดังกล่าว - การเลือกสูตรอาหาร enteral nutrition และ parenteral nutrition ให้เหมาะสมกับโรค - การเกิดปฏิกิริยาระหว่างสูตรอาหารกับยาที่ให้ในโรคดังกล่าว - การเฝ้าติดตามและการประเมินผล
12	หลักการโภชนาการสำหรับทารกและเด็ก (Nutrition in infancy and childhood)	3	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาโภชนาการสำหรับทารกและเด็ก - แนวทางการบริโภคอาหารสำหรับทารกและเด็ก - น้ำหนักต่ำกว่ามาตรฐาน - การให้นมแม่และผลิตภัณฑ์นมในท้องตลาด - อาหารเสริมสำหรับทารกและเด็ก - การให้อาหารทารกและเด็ก - โภชนาบำบัดผู้ป่วยเด็ก : ปัจจัยที่ควรคำนึงในการโภชนาบำบัดผู้ป่วยเด็ก, โรคทางพันธุกรรม

			(galactosemia, phenylketonuria, maple syrup urine disease)
13	โภชนาการสำหรับ ผู้สูงอายุ (Nutrition in elderly) และ สำหรับบุรุษ และสตรีวัยทอง ●	3	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุ - แนวทางการบริโภคอาหารผู้สูงอายุ - อาหารเสริม และผลิตภัณฑ์ในท้องตลาด
14	โภชนบำบัดในผู้ป่วย ภูมิคุ้มกันบกพร่อง	3	<ul style="list-style-type: none"> - สภาวะการขาดสารอาหารที่เกิดจากโรคและยาที่ ใช้รักษาโรค - สารอาหารที่จำเป็นต้องให้เพิ่มเมื่อเป็นโรคหรือ ได้รับยาดังกล่าว - การเลือกสูตรอาหาร enteral nutrition และ parenteral nutrition ให้เหมาะสมกับโรคใน ผู้ป่วยภูมิคุ้มกันบกพร่อง - การเกิดปฏิกิริยาระหว่างสูตรอาหารกับยาที่ให้ใน โรคดังกล่าว - การเฝ้าติดตามและการประเมินผล
15	กรณีศึกษา	3	<ul style="list-style-type: none"> - กรณีศึกษาผู้ป่วยเรื้อรัง อ้วน เบาหวาน ความดัน โลหิตสูง ไขมันและหลอดเลือด ตับ ตับอ่อน อักเสบ - ประเมินภาวะโภชนาการผู้ป่วย - วางแผนโภชนาการที่เหมาะสมสำหรับผู้ป่วย เฉพาะราย - แก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสารอาหารในผู้ป่วย เฉพาะราย